

Benim Uçak, Havacılık, Uzay ve Uydu Mühendisim! ...Ah Benim 2021 UHUUM'um!

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.ereel@canerel.com.tr

Hava ve uzay alanında gelişmesinin farklı dinamiklerle beslenen ve farklı amaçlarla kullanılan analizlerine mütevazı bir katkı olabilsin diye, ilgili öğretim programlarını 2011 yılından itibaren her yıl analiz ederek makaleleştirdim. Bu çalışmamda ana kaynağı, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) hazırladığı "Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu" oluşturmaktadır..

... COVID-19 salgınının kılavuzun yayınlanmasına etkisi bu yıl daha az oldu.

Bu çalışmalarımda geçen iki yılda bana, geçmiş çalışmalarım ışığında ve rehberliğimde faaliyet gösteren bir gönüllü "Veri Analizi ve Raporlama" takımı yardımcı olamadı; ben de yurtdışında olunca doğrudan havacılık ve uzay alanı ile ilgili öğretim programları için kılavuz üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapılamadı...

...ancak, farklı ihtiyaçlarım için gerektiği için, meslek alanım (**Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği, UHUM**) ile ilgili veriyi hemen çıkararak bu alanı ilgilendiren durumu inceledi ve açık kaynakta da paylaşmak istedim.

CAN'CA Havacılık Buluşmaları & Söyleşileri kapsamında, ulusal hava ve uzay endüstrilerine İZ bıraktığına inandığım bazı meslektaşlarımla, özellikle gelecekte UHUM olmayı planlayan sevgili gençlerimizin ve onların saygıdeğer ebeveynlerinin değerlendirmelerine yardımcı olacak programlar yaparak yayınladım:

"Yer'e Yakın Uzay'a Uzanan İlk Türk Kadın: Prof. Dr. Y. TULUNAY"

"Uçuş Test Mühendisi S. ÇORA ile "Uçaktan Düşen Mühendisin Yükselişi"

"Hürkuş Tasarım Mühendisi A. ARARAT GÖKALP ile "Sen Yaparsın Anne!"

Hatta, COVID-19 salgınının başlaması sonrası #EvdeKalırken benim "Uzun İnce Bir Yol" olarak tanımladığım UHUM kariyerinin farklı segmentlerinden ve farklı yaş gruplarından meslektaşlarımla ilgililere bir bayram armağanı olarak bir sanal söyleşi de hazırlamış ve paylaşmıştım:

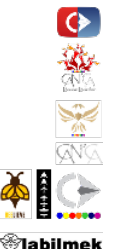

"Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği - Uzun İnce Bir Yol"

Şimdi de tüm bu ön hazırlıklardan sonra, bu ince ve uzun yola hazırlananlar için ÖSYM 2021-Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer alan durumu inceleyelim...

Bu yıl yapılan düzenleme ile, Milli Savunma Üniversitesi (Hava Harp Okulu hariç) UHUM öğretim programlarının genel dağılımı şöyle (mavi renkli yazılanlar bu yıl açılan programlar):

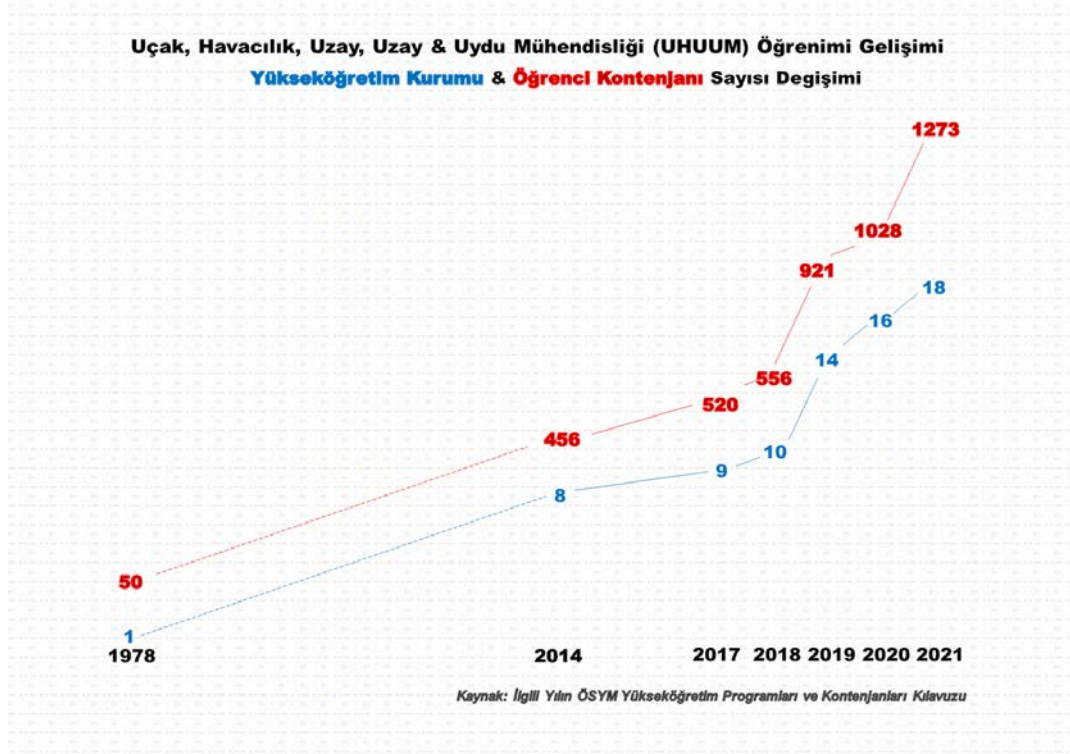
- **Havacılık ve Uzay Mühendisliği** (537 öğrenci kontenjanı)
 - İngilizce
 - Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
 - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
 - Atılım Üniversitesi (Ankara)
 - Gaziantep Üniversitesi
 - İzmir Ekonomi Üniversitesi
 - Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)
 - ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu (KKTC, Güzelyurt)
 - Türkçe
 - İskenderun Teknik Üniversitesi
 - Samsun Üniversitesi
 - Tarsus Üniversitesi
- **Uçak Mühendisliği** (533 öğrenci kontenjanı)
 - İngilizce
 - [Eskişehir Osmagazi Üniversitesi](#)
 - [Gebze Teknik Üniversitesi \(İzmit\)](#)
 - Girne Üniversitesi (KKTC)
 - İstanbul Gelişim Üniversitesi
 - Türk Hava Kurumu Üniversitesi (Ankara)
 - Türkçe
 - Erciyes Üniversitesi (Kayseri)
 - İstanbul Gelişim Üniversitesi
 - İstanbul Teknik Üniversitesi
 - Necmettin Erbakan Üniversitesi (Konya)
- **Uzay Mühendisliği** (162 öğrenci kontenjanı)
 - İngilizce
 - İstanbul Teknik Üniversitesi
 - Türk Hava Kurumu Üniversitesi (Ankara)
 - Türkçe
 - [Erciyes Üniversitesi \(Kayseri\)](#)
- **Uzay ve Uydu Mühendisliği** (41 öğrenci kontenjanı)
 - Türkçe
 - Necmettin Erbakan Üniversitesi (Konya)

Tabilmek

Bu yapıda Türkiye ve KKTC'deki 14 yerleşim merkezine konuşlu (12 adedi devlet yükseköğretim kurumu, 6 adedi ise ücretli yükseköğretim vakıf- kurumu) 18 adet yükseköğretim kurumunda yer alan 23 öğretim programında bağlı (Türkçe programlarda 504 öğrenci, İngilizce programlarda 769 öğrenci kontenjanı) toplam 1273 öğrenci kontenjanı mevcuttur..

UHUUM ilişkili yükseköğretim programları ile ilgili kurum ve öğrenci kontenjanlarının, benim uçak mühendisliği öğretimini başladığım 1978 yılından bugüne, gelişimi takip eden tabloda sunulmaktadır.

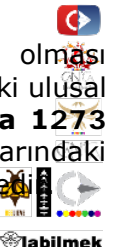

Görülen Sorunlardan Bazıları:

Bu veriler, bu alanda kişisel bilgi ve deneyimim ışığında tespit ettiğim sorunların bazıları, öncelikle bu alanlarda kariyer planlayanlar, sorumlu seviyelerdeki ilgililer ve işbilenler tarafından bilimesi amacı ile takip eden bölümde paylaşılmıştır:

1. Bu yıl, yine %24 artırılan öğrenci kontenjanında endüstriyel ihtiyaç öngörüsünün dikkate alınmama devam edildiği ve özellikle bu meslek grubunun görev yapacağı alana ciddi olumsuz etkisi olacak küresel salgın ve gelecek etkilerinin hala dikkate alınmadığı değerlendirilmektedir.
2. Bugün küresel seviyede olama zorunluluğu olan havacılık ve uzay endüstrisi ve ürünleri ile bunlara yönelik düzenlemelerin ulaştığı seviye nedeni ile bu alanların temel insan kaynaklarından en önemlilerini oluşturan UHUUM ile ilgili öğrenim süreçlerinde gerekli,
 - Üstün nitelikli öğretene,
 - ve
 - Yüksek maliyetli öğrenim alt yapısı,

aşırı dikkatle düşünülerek ele alınması ve gereklilikleri karşılayacak seviyede olması tartışmasız gerekliliklerdir. Bu gerekliliğe rağmen, öğretene ve öğrenim alt yapısındaki ulusal yeterliliğin -son beş yıl içinde ikiye katlanarak- **bugün 18 öğretim kurumunda 1273 öğrenci kontenjanı** olarak ifade edilen uygulama kapasitesinin ilgili öğretim kurumlarındaki imkân ve kabiliyetlerle destekleyebilirliği ciddi risk alanları olarak değerlendirilmektedir.

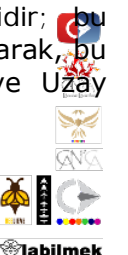

3. Havacılık ve uzay alanında son yıllarda artarak gelişen endüstriyel ihtiyaç ilgili öğretim kurumlarındaki imkân ve kabiliyetlerin oluşturulması ve tututumunu her geçen gün daha da zorlaştırmaktadır. Bu endüstriyel çekim özellikle nispeten küçük yerleşim merkezlerinde oluşturulmuş öğretim programlarındaki öğreten gücün sürdürülebilirliği için açık bir tehdit olarak değerlendirilmektedir.
4. Ülkemizde 1943 yılından bu yana varlığını sürdüren UHUM mesleğinin kökünün yasal meslek örgütlenmesi TMMOB Makina Mühendisleri Odası'dır.
...TMMOB-MMO tarafından 11-12 Ekim 2019 arasında düzenlenen [X. Ulusal Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Kurultayı](#) sırasında MMO yönetimi tarafından kayıtlı 800 üyesi bulunduğu belirtilen UHUUM mesleğinin küreselleşme gerekliliği ve dolayısı ile etik uyumluluğu tartışılmayacak kadar açıktır.

Bazı Önerilerle Yapılandırılan Sonuç:

Kariyerinde aklı HAVAda olanların bu sürece aklı başında başlamaları ve yönetmeleri hem kendileri, hem aileleri ve hem de ülkemiz açısından çok önemli. Bu nedenle, yaklaşan tercih sürecinde UHUUM grubundaki meslekleri düşünen aklı HAVAda olanlar, aklı HAVAda çocuğu ve/veya sevdiği olanlara birkaç önerimi de paylaşmak isterim:

- UHUUM grubundaki mesleklerin uygulama alanlarının bu küresel salgından nasıl ve ne şekilde etkileneceğinin araştırılması ve akılda tutulması uygun olur.
- Yükseköğretim kurumu belirlenirken bu kurumların yakın zamanda ilgili programlardan mezun olmuş olanlarından görüş alınması ve özellikle mezuniyet sonrası çalışma alanları ile bu alanlarda (*Bilgi, Beceri & Yetkinlik ile tanımlı*) mesleki yeterlilikleri konusunun değerlendirilmesi yararlı ip uçları verebilir. Ayrıca, öğretim kurumunun ilgili programlarının güncel durumları, mevcut öğreten gücü ve etkinliği, tesis/altyapı yeterliliği de bu olanaktan yararlanarak sorulanmalıdır.
- Sırf "..havacılık geliyor!" gibi bir güdüleme ile oluşturulmuş bölümlere ve açılan programlara dikkat edilmelidir. Salt ticari amaçlarla, doğruluğu ve derinliği tartışmalı gerekçelerle çekilmeye çalışılan ilgi ağlarına düşülmemesi için mesleki bilgi ve deneyim sahibi olanların konu ile ilgili görüşlerinden yararlanılmalıdır.
- Beş yıl öncesine kıyasla ikiye katlanmış bu yapının beş yıl sonrasını ve bu gelecekte küresel salgının ilgili endüstri kollarını etkileme seviyesini dikkate alarak düşünülmesi birkez daha önerilir.
- Bu konuda uzman kişi ve kurumların bazı değerlendirmelerinden yararlanılması, ön bilgi edinilerek ve hatta gerekirse doğrudan danışma ile seçim yapılması önerilir; bilinerek oluşturulan beklentilerle mutluluğun elde edilmesi ve gereksiz kaynak israfının önlenmesi en başta alınacak önemlerle olanaklı!
- Son bir önerim de ilgililere olsun istedim. Bugün 80 yıllık bir meslek kolu olarak bakılabilecek UHUUM meslek örgütlenmesine üye sayısının iki yıl önce 800 seviyesinde iken yıllık öğrenci kontenjanının 1273 sayısına dayanması durumu,
 - Meslek örgütü yönetimi,
 - Meslekî yeterlilik ilgilileri
 - Ulusal işgücü planlayıcıları,
 - Bu meslek grubunun istihdam edildiği kurum ve kuruluşların yöneticileri,tarafından ele alınarak düşünülmesini ve ihtiyaca uygun geliştirilmesi gereklidir; bu çalışmalara bir an önce başlanması uygun olur. Kurultay Danışma Kurulu üyesi olarak, bu konunun 8-9 Ekim 2021 arasında düzenlenecek XI. Ulusal Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Kurultayı gündemine alınarak değerlendirilmesi de önerilmiştir.

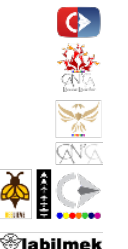
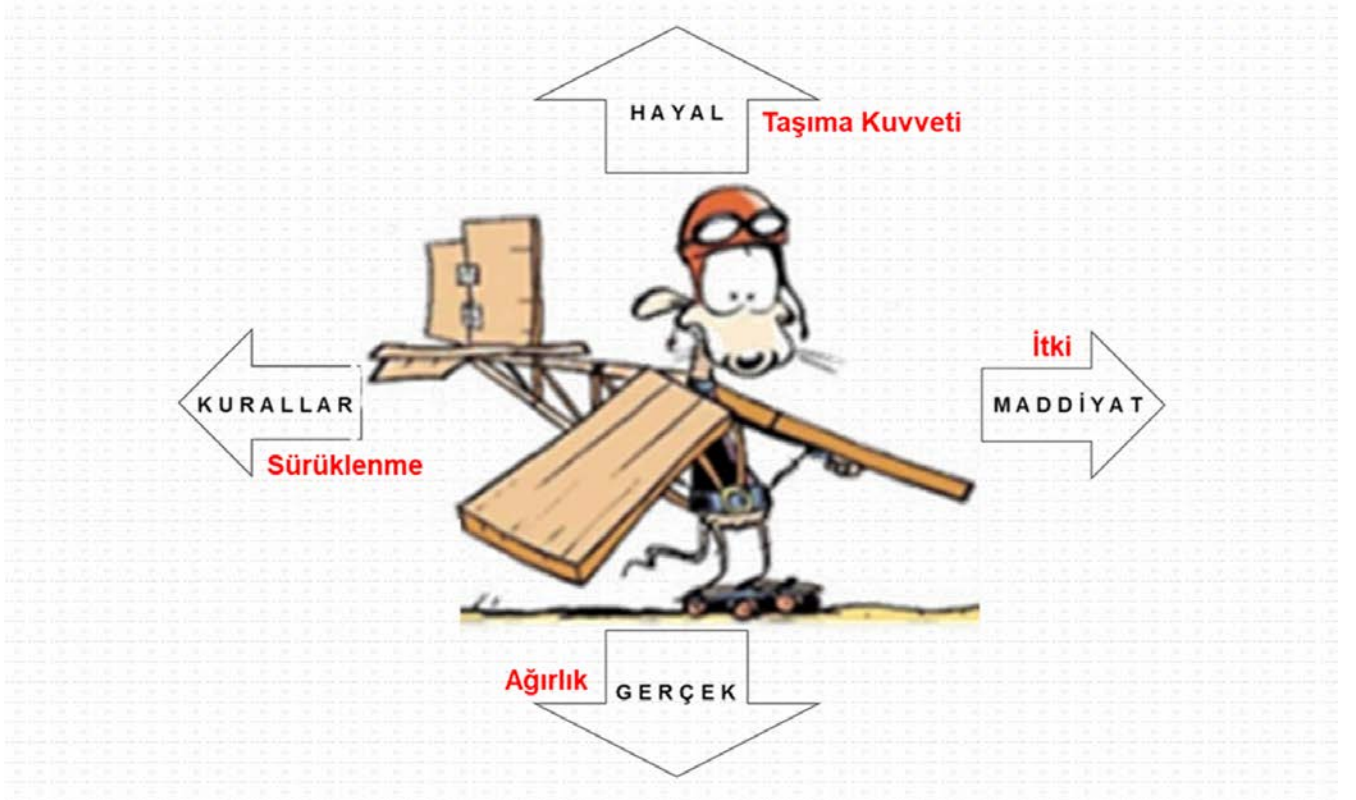

Başlayan tercih döneminde yapılacak yükseköğretim programı ve yükseköğretim kurumu tercihleri ile gelecek mesleğini UHUUM olarak belirleyecek ve kariyerinin hazırlık adımlarını atacak gençlere şans ve başarı, değerli ebeveynleri ve ailelerine güç ve sabır dilerim.

Kaynakça :

1. CE Web Sitesi; "[CAN'CA Güncel Çalışmalar - Değerlendirmeler / Öğretim & Eğitim](#)".
2. ÖSYM; "[2021-Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu](#)"; 21 Temmuz 2020.
3. YouTube; "[CAN'CA YouTube Kanalı](#)".

Tabilmek